

SZTE SZEGEDI EGYETEM MAGAZIN

Nyelvpolitikai kutatással nyert innovációs díjat az SZTE Történelemtudományi Doktori Iskola PhD hallgatója

2020. november 26.

A Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából november 4-én Tudományos Díjakat adtak át az MTA TABT Szegedi Akadémiai Bizottság székházban. A fiatalokat minden területen díjazták, legyen az természettudomány vagy bölcsészettudomány. Csernus-Lukács Szilveszterrel, a bölcsészettudomány kategória első helyezettjével beszélgettünk a díjról, és a bölcsészettudományok fontosságáról. A díjazott pályamunka címével kapcsolatban voltak félreértések, de talán pont ez tette egyedivé az oklevelet.

Cikk nyomtatás

Link küldés

Tetszik 3

Tweet

– A Szegedi Tudományegyetem Történelemtudományi Doktori Iskola PhD hallgatója vagy. Sokat publikálsz. Van esetleg kedvenc témád, korszakod?

– A kedvenc témám a nacionalizmus, nemzetek kialakulása, amikor az identitásban ez az elsődlegesség. Most is ezt a korszakot éljük, és hogy ez mikor kezdődött, mikor alakult ki, ezt főleg Közép-Európában a 19. század elején, közepén lehet megfogni. Kedvenc korszakom nincs igazán, inkább az átfogóbb

témákat szeretem.

– A „Nyelvpolitika és anyanyelvi megoszlás Bács-Bodrog vármegyében királyi rendeletek és egy elfeledett cenzus tükrében” című pályamunkáddal nyertél díjat. Mi adta az ötletet a Tudományos Díjra való jelentkezéshez?

– Ez már egy korábbi kutatás volt. A pályázatról nyár végén értesültem. Egy nagyobb munkát kellett kiadni, ami Dél-Magyarországgal kapcsolatos. A témavezetőm, Deák Ágnes az Új- és Legújabbkori Magyar Történeti Tanszék egyetemi docense talált egy népszámlálást 1862-ből a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárában. Nem volt országos, de a legtöbb megyében kikérték a lakossági adatokat. Néhány megyében az anyanyelvi megoszlásról szóló információkat is, amiről 1881-ben készült az első beszámoló. 1850-ben volt még egy, de az nagyon pontatlan. 1862-ben is kaptunk még egy kiindulási pontot. Ez az 1848-as, 49-es forradalomhoz és szabadságharchoz is közel van. Ezt az 1862-es népszámlálást Bács-Bodrog vármegyében azért választottam, mert ez volt az anyanyelvileg legszínesebb, leggazdagabb vármegyéje az országnak. Az is kicsit szerepet játszott, hogy ez közel van Szegedhez. Bármikor le lehetett menni a szabadkai, zombori levéltárba kutatni. Ezt az 1862-es népszámlálást községenként kielemeztem. Szerencsére arról is volt adatunk, hogy mit beszéltek hivatalos nyelvként az adott községben. Össze lehetett hasonlítani, hogy melyik közösség volt hajlandó megtanulni a másikat, milyen nyelven kommunikáltak. Ez akkor még nagy kérdésnek számított. Ma már egy nyelvű országban élünk, nem nagyon találkozunk ezzel annyira. Egy tanulmány általában 40 oldalra van szabva, és örültem, hogy itt a pályázaton 70 oldal a határ, így jobban körüljárhattam a témát.

– A díjat piacképes megoldást tartalmazó innovációs eredménnyel lehetett kiérdemelni. Mit tartasz innovációnak a pályamunkádban?

– Az innovációt mérnöki, informatikai tudományokban szoktuk ismerni. Humán tudományokban ezt kicsit nehezebb megfogni. Én újszerűséget akartam. Olyat, amelyet még nem publikáltak. Az említett népszámlálási adatokat még nem vizsgálta senki. 10 évente volt népszámlálás. 1880-tól nézték az eredményeket. Ha ehhez még hozzá tudunk adni addig nem vizsgált adatokat, akkor az tágítja a kört, jobban visszalátunk az időben. Az 1848-as 49-es forradalom erőviszonyait is jobban átlátjuk. Sok vád éri az országokat Közép-Európában és Magyarországon hogy a múltban a nyelvpolitikával rontották el. Például nem sikerült az ország felét megnyerni 1918-ban. Ez közismert tény. Akkoriban királyi rendeletek szabályozták a hivatalos nyelvet. A felmérések ezt is rögzítették. Az egész képet látjuk így.

Látjuk, hogy az állam megengedő volt-e, a község milyen nyelvet akart használni. Az 1860-as években a község még maga döntötte el a hivatalos nyelvét. Én úgy gondoltam, hogy ehhez a politikához tudok adni valamit, és ez a kölcsönös megértést is segíti.

– Az innováció szóról leginkább a természettudományok jutnak eszünkbe, ahogy említetted. Érdekes, hogy mégis meglátták a potenciált a bölcsészettudományokban is. Mit gondolsz erről?

– Igen ilyenkor sajnos mindenki először a természet- és esetleg a gazdaságtudományokra gondol. Ebben van egy kötelező egyenlősítés is. Olyan nincs, hogy csak az egyik tudománynak adunk díjat. Most érezhetően a mérnöki tudományok voltak a konferencián hangsúlyosak. A nyertes elő is adhatta a művét. Talán a mostani politikai trendnek tudható be, hogy inkább jobban a piacképesebb dolgokat támogassuk, de mindenképp pozitív, hogy a bölcsészettudományokra is gondoltak.

– Tehát akkor téged érdekel a nyelvpolitika? Várható még tőled további publikáció ilyen téren?

– Igen, nyelvpolitikán mérem le a nemzetiségi politikát onnantól, amikortól kialakultak a nemzetek. Amikor már nem egy idegen ország nyelve a latin volt a hivatalos nyelv. Felmerült nyelvpolitikai kérdésként, hogy akkor melyik legyen. Ezt a mai napig fel lehet mérni, bár kisebb a relevanciája. Tehát igen, manapság is fontos a nyelvpolitika. Amíg nem egynyelvűek az államok, addig ez mindig is kérdés lesz.

*SZTEInfo - Kulcsár Melinda
Montázs - Górnagy Gábor*

Cikk nyomtatás

Link küldés

Tetszik 3

Tweet

Letöltés